

Klassiker innen kunnskapshåndtering

Arild Bjørndal, Signe Flottorp, Atle Klovning
Kunnskapshåndtering i medisin og helsefag
4. utgave. Oslo: Gyldendal, 2021
190 s.
ISBN 978820554542

Michael 2022; 19: 177–8.

Denne boken ble første gang utgitt i år 2000, forrige utgave kom i 2013 og nå foreligger fjerde utgave. Den er skrevet av tre veteraner i kunnskapsbasert medisin, direktør Arild Bjørndal i Regionsenter for barn og unges psykiske helse, forsker Signe Flottorp ved Folkehelseinstituttet og fastlege Atle Klovning i Oslo.

Boken er delt inn i 11 kapitler på 184 sider og et godt og oversiktlig stikkordregister. De midterste kapitlene (5–10) omhandler ulike typer forskningsstudier og studier og rapporter som oppsummerer forskning. De ulike typene, slik som effektstudier, diagnostiske studier og metaanalyser, forklares fint med sine ulike anvendelsesområder, styrker og svakheter samt hvordan man evaluerer disse i forhold til kvalitet og relevans. Disse kapitlene rammes inn av tre innføringskapitler der forfatterne forklarer hvordan man formulerer gode kliniske spørsmål og hvordan man leter systematisk etter kunnskapsbasert kunnskap. Til slutt finnes et kortfattet kapittel om implementering av kunnskap.

Boken er lettlest, språket er ukomplisert og derfor lett forståelig for den store målgruppen. Den direkte og personlige stilen fungerer godt. Teksten er brutt opp med mange nyttige faktabokser og rammer med korte kule-

punkter og eksempler fra virkeligheten. Kapitlene avsluttes med oppgaver til læring og refleksjon, men uten at det gis fasitsvar (de må leseren finne selv i teksten).

Etter min mening burde forfatterne gjort en grundigere revisjon av boken. Den nye utgaven fremstår litt gammeldags. For eksempel er inndelingen av de ulike studietypene diskutabel. Den står litt i veien for de siste års utvikling innen kunnskapshåndtering, klinisk forskning og klinisk epidemiologi. For eksempel omtales det i kapitlet om effektstudier først og fremst randomiserte studier. I dag er imidlertid emulering av kliniske studier med nye epidemiologiske metoder mye brukt for å estimere effekter av intervensjoner i medisin og helsefag. Denne utviklingen er ikke videre tematisert i boken. Levende oversikter og lærende helsesystemer er også nyere utviklinger i kunnskapshåndtering som hadde fortjent omtale og forklaring. Selv om det finnes korte referanselister for videre lesning på slutten av hvert kapittel, er alle unntatt to referanser fra før 2013.

Kunnskapshåndtering går i dag hånd i hånd med utvikling av helse-tjenesten ved kontinuerlig kvalitetsforbedring. Man kan si at moderne kvalitetsforbedring på mange måter er implementering av kunnskapsbasert praksis, i praksis. Dette vies for liten plass i boken. Jeg håper neste utgave utvider perspektivet slik at boken dekker læringsmålene for både medisin-studenter og andre helsefagstudenter i tråd med de nye nasjonale reglene for helseutdanning i Norge.

Michael Bretthauer

michael.bretthauer@medisin.uio.no

Michael Bretthauer er overlege ved Oslo universitetssykehus og professor ved Universitetet i Oslo og Universitetet i Tromsø.